

NOTRANJEC

Izhaja vsako soboto

in velja po pošti za celo leto 4 K, za pol leta 2 K. Posamezne številke po 10 vin. Na naročbe brez denarja se ne oziramo. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani, Breg št. 12.

GLASILO

KMETSKE STRANKE NA NOTRANJSKEM.

Inserati

se računajo za celo stran 36 K, za $\frac{3}{5}$ strani 25 K, za $\frac{2}{5}$ strani 18 K, za $\frac{1}{5}$ strani 9 K, za $\frac{1}{10}$ strani 5 K, $\frac{1}{20}$ strani 3 K. Pri večkratni objavi primeren popust.

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Nagodba.

Vlada je razglasila v glavnih potezah, kakšna je nagodba z Ogrsko. Nas zanimajo prav posebno določbe, ki so važne za agrarce, in vprašanje dalmatinske železnice.

Avstrija si je izgovorila in izpogodila, da bo mogla precej strožje izvajati veterinarsko nadzorstvo nad uvozom živine iz Ogrske. Koliko so te pridobitve vredne za avstrijsko živinorejo, bo odvisno od tega, kako bo vlada v praksi porabila svoje pravice. Agrarni poslanci bodo morali strogo gledati vladi na prste, da bo neizprosno stroga, če ne, bo še ta malenkostna pridobitev brez vrednosti. Ako še pridemo, da so Ogri obljubili zakon zoper terminsko kupčijo na budimpeštanski borzi, — kar je za ogrske producente itak bolj važno kot za avstrijske — smo našli vse, kar je z agrarnega stališča ugodnega na nagodbi. Splošno se opravičeno lahko trdi, da agrarci z nagodbo ne morejo biti zadovoljni.

Za ves naš narod pa je važno, da se bo podaljšala dolenjska železnica iz Novega mesta preko Metlike v Karlovec, ki je že zvezan z Ogulinom, odkoder se napravi nova železnica čez planoto Visoke Hrvatske in Gospić v Knin, ki ima že zvezo s Šibenikom in Splitom. Pomembno to ni le za našo Dolenjsko, ki bo stopila v tesnejše gospodarske stike s Hrvati. Slovenski narod sploh je za dober korak bližji bratu Hrvat. In odpira se nam bližja nada, da se južna železnica zveže z Gorico s progo preko Notranjske.

Vojskovodni razlogi so bili, ki so nam prinesli to zvezo. Za vojno z Italijo rabi Avstro-Ogrska dovoznih železnic. Nova zveza s Karlovcem je namenjena 13. armadnemu zboru. Že dolgo delujejo vojaške oblasti na podaljšanje dolenjske železnice, a Ogri so se temu protivili. Šele sedaj, ko se jim je znatno veliko obljubilo glede zveze Ogrske z Nemčijo preko Bohumina, so privolili. Kdor je zgodovino tega vprašanja

količkej poznal, se danes smeje prav pristrčno, ko bere, kako se dr. Šušteršič in njegovi oprode hvalijo v „Slovenecu“, da so — oni dosegli podaljšanje dolenjske železnice. Slovencem na ljubo vlada ni storila ne koraka. In le znamenje velikega podcenjevanja bralcev je, če jim „Slovenec“ hoče natveziti bajko o Šušteršičevih zaslugah. Radovedni smo, kaj poreče k temu Šuklje. Sicer pa je manever prozoren: Poprej so demagogi kričali proti nagodbi, zdaj pa so v njej zasledili točko, ki na prvi hip izgleda ugodno; zdaj hite kričati, da so jo oni dosegli in s tem utemeljujejo, da bodo brezpogojno glasovali za tisto nagodbo, proti kateri so tako kričali. V resnici pa hočejo le prikriti, da vladi klečeplazijo.

Zaradi slučajne pridobitve na Dolenjskem pa se ne veselimo prekmalu! Do hrvatske meje že še pojde, a kaj potem, ko se peljemo pod oblastjo ogrskih državnih železnic? Če Ogri hočejo, lahko vrednost železnice malodane uničijo. Če ji od Karlovca do Ogulina odrečejo ugodne zveze, bodo v Karlovcu in Ogulinu osebe in blago čakali na vlake, da nas bo radost nad novo železnico minila. In če ne skrbe za zadostno število vlakov, za udobne vozove in naglost, se nam zna pripetiti, da bomo prosjačili za vsako zvezo in vlak, kakor so Ogri nas prosjačili zaradi vlakov iz Košic na šlesko-nemško mejo. Dokler ne izvemo, ali je vlada poskrbela, da je vsaka šikana od ogrske strani nemožna, se ne moremo veseliti in radovati, še manj pa — bahati, kakor to dela Šušteršič...

V nekem okraju je že dalj časa bila mučna suša. Ljudje so bili že obupani in prosili nebesa, naj pomagajo. Ko so se zbirali oblaki in je začelo rosi zaželjeni dež, se je pripeljal dr. Šušteršič in razglasil: Jaz sem Vam dež poskrbel. Jaz sem edini Vaš dobrotnik! In bili so prismojeni ljudje, ki so mu verjeli, kakor mu verjamejo baharijo o dolenjski železnici.

Domače vesti.

Zahvala. Gospod Fran pl. Garzarolli, župan itd. iz Senožeč, je naklonil izobraževalnemu društvu v Dolenjivasi 20 K podpore ter s tem postal ustanovni član društva. Odbor izreka tem potom g. darovatelju za velikodušno podporo najsrčnejšo zahvalo. Da bi našel še več posnemovalcev!

Na trgovski shod!! Notranjski trgovci, zberite se v nedeljo polnoštevno na vseslovenskem trgovskem shodu v Ljubljani.

Pozor! V zadnji odborovi seji „Kmetske stranke“ se je sklenilo, da se skliče dne 10. novembra „glavno zborovanje“ v Postojno. Na to važno zborovanje že sedaj opozarjamo vse naše pristaše. Posebno je želeli, da bi se zborovanja udeležili somišljeniki iz logaškega okraja, kamor se bode delovanje stranke zdaj tudi razširilo.

Telovadno društvo „Sokol“ v Postojni naznanja vsem svojim bratom članom, da se mu je posrečilo dobiti za silo telovadnico, ki bode nastanjena v dvorani „Narodnega hotela“. Z redno telovadbo se prične prihodnji teden. Telovadne ure za starejše telovadce in dorast se naznanijo pravočasno. Odbor.

Za „Sokolski dom“ v Postojni so darovali; br. Paternost Jože nabral v svoji gostilni v „Tihi dolini“ K 3.80, gđc. Mara Paternostova nabrala pri domini 1 K, g. Janežič Jožef daroval 1 K, g. Franc Oblak daroval 1 K, br. G. Demšar, c. kr. notar, daroval 2 K, ki jih je dobil pri balinu, br. Filip Jager nabral pri licitaciji ure v nedeljo v Narodnem hotelu o priliki igre „Trije tički“ K 7.32, br. Vilhar Fran nabral K 2.60, br. Ivan Burja poslal vstopnino k igri 2 K, br. Fran Paternost vstopnino k igri 10 K, gđc. Mimi Mislej doposlala za prodane razglednice K 5.32. Živel! vrli nabiralci in darovalci! Le tako nadalje! Vsem srčna hvala!

Dramatični klub v Postojni je priredil v nedeljo, dne 13. t. m. v prostorih „Narodnega hotela“ burko v dveh dejanjih „Trije tički“ v prid skladu za sokolski dom. Igra sama je vsekako izvrstno uspela. Vsi igralci so se v svojih vlogah odlikovali. Tako smo se zopet prepričali, da je g. Jager, ki je igral Iglača (krojača) jako porabna, dobra igralska moč. Jožko Štrmencelj, piskrovez (gosp. Križe) nam je s svojo izvrstno igro privabil obilo smeha. Saj pa nam je tudi znano, da je najbolj porabna moč še iz prejšnjih njegovih nastopov. Zajec urar (gospod Macner) nas je kot novinec s sigurnim nastopom in dobro igro jako zadovoljil. Sodnik (g. Prosenc) se je kot resen in

Listek.

Po vasi govorijo.

Rumunsko spisal Ivan Slavici.

(Dalje.)

„Vsi so odšli“, reče Miron, ko je bil sam ž njo. „Kaj nama je na tem“, odgovori Marta, „nadaljuj“.

„Pozno je že“.

„Poj“, zapove ona.

Miron je bil, kakor omamljen; čustva, ki so mu polnila dušo, izražal je v pesmi, ki se je milo razlegala v tihi noči.

Marta je poslušala nekaj časa mirno; potem se je vzdignila, kakor v sanjah, stopila k pevcu ter položila glavico na njegove rame.

Miron se je zganil, ko je čutil njen topli dih in slišal udarce njenega srca, neizmerna blaženost ga je prevzela.

„Poj še dalje!“ rekla je proseč in položila roko na njegovo ramo. „Tvoja pesem je nebeško lepa!“

„Ne morem!“ odgovoril je on težko sopeč ter je vstal.

„Dobro!“ reče ona. „Mi boš pa drugič kaj zapel.“

Miron je dolgo zrl molče v njen obraz, prijel jo je za roko ter govoril:

„Marta, ko bi ti vedela, kako sem srečen, kadar slišim tvoj glas; kako sem srečen, kadar mislim na te! — ne vem, zakaj mi je tedaj vedno, kakor, da bi se moral zjokati.“

„Vem, kaj je, Miron! Tudi mene prevzame sreča, kadar sem pri tebi.“

Molčec sta stala še nekaj časa skupaj, Marta se je podala potem proti domu, Miron pa je dolgo gledal za njo.

To se je bilo dogodilo že pred davnim časom in od tedaj ni Marta nikdar več ostala sama z Mironom.

Ko je bila prišla oni večer domu, ni vedela materi družega pripovedovat, kakor od Mirona: kako lepo poje, kako sladka je njegova govorica in kako prikupljivo je njegovo obnašanje.

Ana je pazno poslušala Marto, ki je s tako gorečnostjo pripovedovala, da bi jo bil človek poslušal noč in dan naprej in je bila ponosna, da Miron obožuje njeno hčer. Od tega časa je Marta večkrat govorila z materjo o Mironu in tako je ostal njegov spomin neizbrisen.

Tudi Martine prijateljice so jo blagrovale radi izrednega prijateljstva Mironovega, a več si ni upal misliti nikdo, saj je bila namenjena Tudorju.

Je že tako na svetu! Ob času, kadar se začne vino čistiti, loti se fantov misel na ženitev in deklet hrepenenje po ženinu.

Že spomladi je začel premišljevati Kozma, koliko je star Tudor in, ali se še spodobijo zanj oni izprehodi in sestanki za vasjo.

Mina, Kozmova žena, je tudi že komaj čakala, da bi postala tašča in stara mati.

Ko je kipelo vino v sodih, je Mina hodila vedno v klet in mrmrala: „To vino se ne bo umirilo!“

energičen sodnik pokazal, da je za enake vloge prav dobra moč. Peter, sodnijski sluga (g. Smrdelj) in stražar (g. Vilhar) sta bila povsem na svojem mestu. Jarm, gostilničar (g. Kostanjšek) in Špela, njegova žena (g. Mislej) sta s svojim res jako originalnim nastopom pred sodnijo pokazala, da znata enake vloge izbornopogoditi. Vse igralce je občinstvo z frenetičnim aplavzom odlikovalo, kar so pa tudi v polni meri zaslužili, saj so se pa tudi žrtvovali v tako blag, naroden namen. Čast njih požrtvovalnosti in živeli. Obžalovati je le, da ni bil obisk povoljniji, v kar pa so gotovo pripomogle skrajno neugodne zdravstvene razmere zadnjega časa v Postojni. Po igri se je razvila prosta zabava, pri kateri je nastopilo pevsko društvo „Postojna“ v par točkah. Nato se je vršil ples, pri katerem je g. kapelnik Kubišta drage volje sodeloval na glasovirju, za kar mu vsa čast. Igralcem pa naj bo ta vspseh v vspodbudo, da nas še večkrat razvesele z njih nastopom, zlasti sedaj v zimskem času, ko je dolgočasje v izobilju. Prepričani naj bodo, da bode hvaležno občinstvo vedelo ceniti njih požrtvovalnost.

Odbor telovadnega društva „Sokol“ v Postojni izreka tem potom najiskrenejšo zahvalo slavnemu dramatičnemu klubu v Postojni za izredno požrtvovalnost, s katero je društvu naklonil o priliki pri-

reditve igre „Trije tički“ čisti dohodek te prireditve 71 K, z besedo: eden in sedemdeset kron, v prid skladu za „Sokolski dom“. Posebno se še zahvaljujemo članom dramatičnega kluba gđč. Mislej, g. Jagru, g. Križetu, g. Kostajnšku, g. Macner-ju, g. Smrdelj-u, g. Prosencu, g. Vilharju, kakor tudi šepetalki gđč. Mari Paternostovi. Vsim najsrčnejša hvala na njih požrtvovalnosti in živeli! Za odbor: Drag. Vičič, t. č. starosta, Fr. Kutin ml., t. č. blagajnik.

Dve zvezi mlekarских zadrug imamo zdaj na Kranjskem. Notranjske zadruge so večinoma pri prvosnovani zvezi, ki je v rokah naprednjakov. Vsakega moža, ki ga strankarstvo še ni oslepilo, želja je, da se zvezi združita. Seve mora biti popolnoma izključeno, da bi se zanesla politika v zvezo! Vrediti se mora že pravila tako, da bo enkrat za vselej nemogoče, da si klerikalci prisvoje zvezo v umazane svoje namene. Obem stranem se mora dati enaka moč in veljava! Potovalni učitelj g. Legvart naj bi nastopal nekoliko bolj odkrito glede tega vprašanja, če ne nas prisili, da posežemo po jako vabljevem gradivu.

„Slovenski lovski klub“ so ustanovili v Ljubljani. Prav je tako, da si vsi skupni interesi poiščejo skupnega zastopstva. Ne zanikamo važnosti lova in resnosti programa, ki so si ga sestavili gg. lovci. Če

Nekega dne je vprašala naravnost, kdaj in komu na čast se bo nastavljal veliki sod in oni mali, v katerem so hranili vino še od tistega leta, ko je bil rojen Tudor.

Ko je bilo vse v redu, se je vsedel Kozma za mizo, uprl je svoje oči v Mino in vprašal:

„No, kaj praviš?“

„Kaj bi rekla“, odgovorila je ona, „stori, kakor se ti zdi najboljšo!“

Oba sta bila torej zadovoljna in nič družega ni več manjkalo, kakor spraviti stvar v tir.

To pa ni lahka reč in treba je prevdarka.

Brezdvomno sta Miha in Ana že dolgo vedela, kako je s to stvarjo, a to sta vedela kar tako iz pogovorov in šaljevih opazk, ki so krožili po vasi. A sedaj se je šlo za to, da se jima stvar predloži v konečni prevdarek in sicer z dolžno jima častjo. Nastalo je vprašanje, komu bi bilo poveriti to nalogo, kdo bo snubil in prinesel odgovor. Umevno je ob sebi, da je bilo treba izbrati ljudij, ki stoje na višku izobrazbe, ki znajo reči „dober dan“ in, ki znajo pravilno postaviti osodepolno vprašanje, ki znajo dostojno sprejeti odgovor, kratko povedano, ljudij, ki bodo v čast hišama, med katerima posredujejo.

Kozma se je naenkrat lotila želja, da bi ljudje gledali za njegovimi odposlanci ter govorili: „To so ljudje Kozma Florijana“ in, da bi Miha pozneje ponosno pripovedoval, kdo ga je obiskal.

Ta zadeva ni bila lahka, saj je znano, da najmanjša nerodnost ali napaka ob taki priliki lahko razdere vse.

Primernih ljudij je bilo malo, vsaj po nazorih Kozma Florijana, in še med temi primernimi so imeli nekateri hude napake; ta je imel navado glasno kričati, kadar je govoril; drugi, ki je bil drugače jako sposoben, je rad delal slabe dovtipe; in tretji, ki bi bil menda najsposobnejši med vsemi, je bil svak človeka, katerega se je bilo prijelo ime „raztrgana usta“.

Tako je bilo, posebno po premislih Mine, le malo ljudij, ki so bili sposobni; šele po dolgem prevdarjanju sta se odločila poveriti važno nalogo Simonu Popu in Mateju Podarju; ta dva sta bila moža prave starosti, to je, ne premlada, ne prestara, ki sta se udeleževala vseh slavnostnih priredb, premišljena v govorjenju in, kar je bilo vredno največ, moža iz dobrih hiš, občespoštovana od vaščanov.

Ko sta to določila, oblekel je Kozma suknjo, velel je poklicati Tudorja in, ko je ta vstopil, je pokril klobuk, sedel na stol ter je sina po kratkem molku nagovoril, povdarjajoč vsako besedo: „Teodoriko, čas je, da se oženiš!“

„Kakor veš, oče“, je rekel Tudor.

„Dobro!“ odgovoril je stari; „kaj praviš, ali bi ti bila prav Marta, hči Aninega Miha.“

„No, očka“, odgovoril je fant ter zmignil z ramo.

„Torej smo zadovoljni vsi“, končal je Kozma in z velikimi koraki zapustil hišo.

Ob času, ko je bil Kozma v teh skrbih, tudi Ana ni križem držala rok.

bodo tujce izpodrinili, nas bo veselilo. Če pa bodo nekak kartel, da cene lovov nizdol potisnejo, potem pa ne bomo z novim društvom posebni prijatelji. Pa tudi v nekem drugem vprašanju se znamo s to naj-novejšo organizacijo spoprijeti. Društvo namreč hoče vplivati, da se bode lovski zakon „na vse strani pravično“ prenaredil. Boj za „zajca“ se da pravično končati le, če se zajca proglasi za škodljivca, ki ga sme vsakdo preganjati. Od kmeta se ne more zahtevati, da zaradi njega „zaplanka“ vsako drevesce. Gospodarska korist veleva smrt zajcu! Sicer pa bi bilo prenagljeno, v tem oziru lovskemu društvu kaj očitati, saj še ni določilo natančneje svojega stališča. Za enkrat mu želimo lovski „blagor“.

K povodnji v Staremtrgu pri Ložu. Komaj je začela nenavadno narasla voda vpadati, že se je iz nova vsul dež, vsled česar ni samo odtok zadržan, temveč se je vodovje za spoznanje na novo dvignilo. Dne 15. t. m. je bil v sosednem Babnempolju pravi sodnji dan. Tam je bilo toliko deževja, da se je od prezidanskega pokopališča pa do Petrove hiše napravilo celo jezero. Živina je bila že v nevarnosti in so jo morali že po globoki vodi spravljati v zavetja. Ložanje se lahko zopet pripravimo, ko dobimo zopet tako množino doli. Vsled prvih nalivov je bil tudi hudo

prizadet tukajšnji zdravnik g. Neuberger. Deževje mu je pokvarilo precejšen del njegove v delu se nahajajoče hiše, tako, da je bila vsa hiša v nevarnosti, in se je moralo zidovje z železjem zvezati.

Iz Zagorja. V poročilu o pogorelem mlinu se je vrnila pomota; mlin je bil zavarovan za 2500 K in ne za 25.000 K.

Iz Zgornje Pivke. Voda se še vedno ni odtekla, Bač je še vedno prometu zaprt. Njive z vsemi pridelki so pod vodo. Škoda je velikanska, in se bode moralo v tem oziru ljudstvu pomagati!

Iz Št. Petra. (Izležek naših klerikalcev.) Take vrste klerikalizma, kakoršnega zmore naša občina, menda nima celi svet. Ta zna s svojim, umetno priljubljenim hinavstvom že dolgo vrste let slepiti ljudstvo in si pridrževati vse one občinske ali druge posle, pri katerih se zamore dobiti kaj časti, posebno pa masti. Takih kunštnih butic. kakor sedaj, ni bilo obenem skupaj v občini še nikdar; in če povemo, da so ti modrijani le štirje evangelisti, par patrijarhov in nekaj tem udanih kimovcev, smo število menda prav zadeli, in se nam ni, od nobene strani, bati veljavnega ugovora. Taka „ljudska masa“ torej vstvarja in vodi pri nas občinske volilne borbe, deluje in zapoveduje pri vseh občinskih opravilih, tako, da je za vse dosedanje neljube občinske

Marta je bila stara skoro osemnajst let, to se pravi, postajala je počasi zrelo dekle, ker Ana se je bila omožila že s petnajstimi leti. Nikomur se torej ni čudno zdelo, da je Ana že dokaj let mislila na sprejem snubačev. Od kar je bila Marta izpolnila petnajsto leto, bile so, z zrezljanimi cveticami okrašene skrinje, napolnjene s srajcami, predpasniki in drugim platnenim perilom. V predalih so bile vsakovrstne krasno izdelane odeje, z umetno všitimi cveticami, ki jih je Marta vezla sama. Toliko je bilo vsega, da bi bilo zadostovalo za sedem nevest. Pa teh stvari ni nikdar preveč, saj običaj in čast mlade neveste zahteva, darovati drugim ubožnim nevestam, kolikor mogoče od svojega bogastva in čimveč lahko podari, tem večja je čast.

Zdaj je pihal veter od druge strani!

Mina je poslala Stanko, ženo Karča, k Mariji sosedu Ane in ta je skrivnostno izdala Ani, da ji je nekdo izdal, da bo nekdo prišel z dobrim namenom. Ko je Ana to zaslišala, je zaklicala, kakor iz sebe: „Gorje mi! kje naj začnem?“

Ker je bilo lepo vreme, sklenila je prezračiti najprej perilo. Odprla je vse skrinje ter obešala kos za kosom na vrv; lepo je bilo videti, kako so v vetru vihrali, bogato okrašeni izdelki domače pridnosti in Ana se je ozirala skrivoma čez ulico, da bi videla one, ki od daleč opazujejo Martine zaklade.

Pozneje so prišli s polja vozovi in plugi, pred vsakim so bili vpreženi štirje voli; nazadnje je prijahal starejši sin, po imenu Vazil. Ko so hlapci hoteli vrata dvorišča zapreti, je Miha rekel: „Pustite!“ in

ostala so odprta. Ko so hlapci hoteli spraviti pluge in odgnati živino v hleve, je Miha rekel: „Pustite jih in dajte vsakemu nekoliko sena!“ In zgodilo se je, kakor je rekel.

„Jutri se peljemo v mlin, ukazoval je Miha, z velikimi koraki stopajoč po dvorišču, prinesite žito s podstrešja in napolnite vreče.“

Vazil je začuden pogledal očeta, premišljeval nekoliko časa in uganil, kaj to pomeni.

„Ti, Mitre!“ veli svojemu mlajšemu bratu, „ženi konje napajat“. In Mitre je gnal konje k vodnjaku, zadaj na dvorišču. Sledile so jim tudi molzne krave, rejeni prašiči, skočne koze in ovce.

Ko sta na večer prišla Simon in Matej, odposlanca Kozme, z odmerjenimi koraki skozi odprta vrata, je bilo dvorišče polno življenja. Hlapci so postavljali napolnjene vreče v vrste, voli so mukali pri vozech, dekle so molzle krave, prašiči so hrustali rumeno turščico, koze so se podile razposajeno po vseh kotih, ovce so bleketale, stoječ vse na kupu, in Mitre je miril živahne konje.

Miha, gospodar, hodil je dobre volje po dvorišču, in Marta, domača hči, je dajala povelja na vse strani.

Pri plotu je stal otrok ter občudoval, kar se je nudilo tu njegovim očem.

Ko je Miha videl prihajati Simona in Mateja skozi vrata, šel jima je naproti s povzdignjeno glavo.

(Dalje prihodnjič.)

dogodke le ta masa odgovorna. Tudi pri zadnje dni vršeči občinski volitvi je zelo marljivo delovala, slednjič pa vendar enkrat s svojim izleženim mekušem dosegla, da se morajo vsakemu, še tako zaspanemu občanu, politične oči odpreti. Saj mora biti še vsakemu v spominu, kaj se je nakladalo občini in volilcem od začetka do konca volitve, koliko dragega časa se je porabilo, koliko nasilstva je bilo, koliko zatajevanja proti svoji volji so morali volilci prestajati, vrhutega pa še grda obrekovanja, zabavljanja in druge politične šušmarije požirati in vse to samo za to, da so se razmere v občinskem odboru veliko poslabšale in pa, da se je postavil občini za župana bolan, in slaboten človek. In to oni občini, katera potrebuje povsem čilega, delavnega in sploh za občinski blagor nevtrudljivega moža, to je, vsekako družega, kakor je bil župan Margon in pa vsi njegovi predniki. Res je sicer, da je pri nas takega moža težko dobiti, pa tudi to je zasluga dosedanjih naših prvencev, ki so vedno po vseh močeh skrbeli za to, da ni stopil v občinski odbor nobeden, ki bi bil znal drugače misliti in umel drugače delovati, kakor oni sami; in, če je slučajno prišel ter kaj poštenega pokazal, so ga ob prvi priložnosti odslovili, pred ljudstvom očrnili, po vrhu še razglasili za peklenskega liberalca ali požrešnega socijaldemokrata. Vsled tega, ker ni bilo, ali bolje rečeno, ni smelo biti v občini delavnih mož, je še danes pribita istina, da je šentpeterska občina glede napredka v marsičem zaostala in da bo treba časa, pa tudi napornega dela že za pričetek. Tak torej je na kratko in površno opisani izležek dosedanjih naših klerikalcev; ljudstvo glej, da si to moro preženeš, da ti ne napravi nove zalege, po kateri bi dobivala občina samo mučno kokodakanje, občani pa same, tu opisanim podobne klopote.

Krava je pred nedavnim časom počila nekemu posestniku v Borovnici, ker se je pasla v sveži detelji.

Prosveta.

Slovenskim umetnikom. „Družba sv. Cirila in Metoda“ namerava založiti lepe, umetniško izdelane narodne znake. Ti znaki naj bi se nosili v gumbnici in bi imeli biti elegantni ter sorazmerno ceneni, da se morejo razširiti med vsemi sloji našega naroda. Za najlepši osnutek razpisuje vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda nagrado 50 K. Rok je do 15. novembra t. l. Nasloviti je na „Družbo sv. Cirila in Metoda v Ljubljani.“

Družba sv. Cirila in Metoda je razposlala lepo število nabiralnikov v javne slovenske lokale. Nekateri teh „angelčkov“ delujejo prav marljivo v gmotno korist družbi. Pri g. Zalazniku v Ljubljani bo nabran prav kmalu prvi stotak; prav pohvalno delujejo nabiralniki tudi v Trstu, v Ptuj, v Laščah itd. Po nekaterih hišah pa so nabiralniki prašni, brez dela in uspeha. Gospodarje in goste dotičnih hiš prosimo,

naj se spominjajo ob raznih prilikah naše družbe, naj ne puste, da bi nabiralniki samevali prazni v skritih kotičkih. Družbi naj se pošiljajo tudi iz teh manj važnih nabiralnikov darovi, če so tudi skromni, in tudi poročila o zanimanju za nabiranje takih prispevkov. Družba ima vse nabiralnike v evidenci, njihovo delovanje pa izkazuje v mesečnih izkazih.

Novi nabiralniki družbe sv. Cirila in Metoda so uže na potu. Vsem rodoljubom, ki so se zanje priporočali, se pošljejo takoj, ko dospejo, nadejamo pa se, da se zglesi še toliko novih odjemalcev, da bo družba kmalu oskrbela novo izdajo. Nabiralnik ostane družbina last, pošlje pa se brezplačno in franko.

Družba sv. Cirila in Metoda naznanja, da so naročili do sedaj večje število računskih listkov: „Narodni dom“ v Ljubljani, g. A. Domicelj na Rakeku in g. A. Mikuz pri sv. Luciji ob Soči. Naj dobe mnogo posnemalcev!

Slovenska abeceda, priredila in založila ga. Milena Kiferle, učiteljica ženskih ročnih del. Cena 20 vinarjev. Lično sestavljena knjižica za znamovanje, je prvo slovensko delce te vrste. Ker je jako praktično urejena, bo izvrsten učni pripomoček za učiteljice. Priporočamo jo šolskim vodstvom v nakup. Naroča se pri g. izdajateljici v Medvodah.

Narodno gospodarstvo.

Semenj za namizno sadje, združen s premo-
vanjem sadja glede kakovosti in pravilnega vkladanja v primerne posode za trg, priredi c. kr. kmetijska družba kranjska v Ljubljani od sobote 30. novembra do ponedeljka 2. decembra t. l. v veliki dvorani „Mestnega doma“ v Ljubljani. Določbe: 1. Na semenj se priusti le lepo namizno sadje, spravljeno v zaboje, sode ali druge primerne posode. 2. Najmanjša množina je 5 kg eneiniste vrste jabolk ali hrušek. 3. V vsaki posodi sme biti spravljena le ena vrsta jabolk ali hrušek. 4. Pošiljatelj sadja, ki ga mora na svoje stroške v Ljubljano dovesti, mora razločno naznaniti ceno sadju, ki naj se po nji proda. 5. Udeležniki semnja, ki pošljejo v Ljubljano le del svojega sadja, naj istotako družbi sporoče, koliko enakega sadja imajo še doma in so pri volji prodati ga po označeni ceni tistim, ki se zanje zglase. 6. Sadje je poslati lepo spravljeno v lične zaboje ali sode. Opozarjamo na tozadevno navodilo, ki je razglašeno v 18. številu „Kmetovalca“ z dne 30. septembra t. l. Posebni odtisi tega navodila se odpošljejo tistim, ki se zanje zglase in prilože 10 vinarско pisemsko znamko. 7. Na semnju razstavljeno sadje se bo obdarovalo, če to zasluži, z denarnimi darili. Darila so določena za kakovost sadja in za pravilen zavoj. 8. V soboto 30. novembra in v nedeljo 1. decembra bo sadje razstavljeno. K razstavi imajo prost vstop udeležniki semnja, dočim se bo od drugih nabirala vstopnina po 20 vinarjev. Ta dva dneva bodo družbeni uslužbenci imeli pravico razstav-

ljeno sadje prodajati z zavojem vred po ceni, ki jo pošiljatelj sadja določi, a sadje se bo smelo odnesti šele v ponedeljek, dne 2. decembra. 10. V ponedeljek, 2. decembra, bo prost vstop za kupce sadja in se bo poprej neprodano sadje oddalo na javni dražbi v celih zabojih ali sodih in bo v ceni vračunjen tudi zavoj. 11. Udeležitev na sadnjem semnju je prijaviti do dne 15. novembra t. l. podpisani družbi ter mora priti za semenj določeno sadje najkasneje do 28. novembra t. l. v Ljubljano. 12. Udeleženci sadnega semnja se z zglasitvijo obenem zavežejo, da so zadovoljni s predstojecimi pogoji. Sadni semenj, oziroma razstava na prodaj postavljenega sadja se otvori v soboto 30. novembra popoldne ob štirih ter bo odprt ta dan do sedmih zvečer, v nedeljo 1. decembra bo odprt sadni semenj od osmih zjutraj do sedmih zvečer in ponedeljek 2. decembra se prične razprodaja še neoddanega sadja ob osmih zjutraj. Sadni semenj je namenjen samo za kranjske sadjarje, ter ima namen spraviti pridelovalce namiznega sadja v neposredno zvezo z odjemalci sadja, ki zlasti o Sv. Miklavžu in za Božič potrebujejo lepo namizno sadje. Ta sadni semenj je prvi poskus, ki se bo ob dobrih sadnih letinah redno ponavljal, če se poskus obnese in se zlasti dosežejo za pridelovalce sadja boljše cene z izključitvijo prekupcev, zato se bo prva dva dni sadje prodajalo izključno samo konsumentom. — Glavni odbor c. kr. kmetijske družbe kranjske. V Ljubljani, 7. oktobra 1907.

Sadni semenj, združen s premovanjem sadja in pravilnega vkladanja sadja, priredi c. kr. kmetijska družba kranjska koncem meseca novembra v Ljubljani. Gre se za prvi poskus take prireditve, ki naj ostane ob dobrih sadnih letinah stalna nai prava in ki naj se v bodočnosti na podlagi dobljenih izkušenj razširi in popolni. Sadje je letos v nekterih krajih naše dežele prav dobro obrodilo, in z ozirom na dejstvo, da se odjemalci v Ljubljani, ki jih je zelo veliko, upravičeno pritožujejo, da za Sv. Miklavža in božične praznike ni dobiti lepega sadja, hoče naša družba dati priliko, sadjarje, ki imajo lepo namizno sadje, spraviti v neposredno zvezo z odjemalci in tako sadjarjem pripomoči do dobrih cen in odjemalcem do lepega blaga. Vse sadjarje, ki imajo lepo namizno zimsko sadje, prosimo, naj vsaj del svojega najlepšega sadja prihranijo za sadni semenj, da se bodo mogli tega semnja in premovanja udeležiti ter s tem dokazati, da imamo v deželi najmanj tako lepo namizno sadje, kakor v sosednih kronovinah. Nujno pozivamo na mnogobrojno udeležitev ter opozarjamo na obširno navodilo o hranjenju, zavijanju in pošiljanju sadja, ki je objavljeno v 19. številki „Kmetovalca“. V drugi polovici tega meseca se dobiva poseben ponatis tega navodila pri c. kr. kmetijski družbi za 10 h. Ta znesek naj se pri naročilu pošlje v pisemskih znamkah.

„Zveza slovenskih zadrug“ v Ljubljani je v kratki dobi svojega obstanka že krepko zastavila z združnim delom. Sodelovala je pri nekaterih jako po-

srečenih ustanovitvah novih zadrug. Za navodila, pouk in pomoč je prijateljem zadružne misli vedno na razpolago. Kjer so tla za zadrugo, naj se interese kar obrnejo na „Zvezo“ za sodelovanje. Že danes se je krog nove „Zveze“ zbralo precejšnje število zadrug.

Vinski semenj v Novem mestu priredi za dolenske in belokranjske vinogradnike mestno županstvo s sodelovanjem kmetijske podružnice v soboto, dne 26. oktobra t. l. na vrtu Tučkove gostilne v Novem mestu. Začetek ob 11. uri dopoldne. Točil in kupčijo sklepal bo vsak vinogradnik sam, ki naj prinese v to svrhu eno ali več steklenic svojega pridelka za pokušnjo. K mnogobrojni udeležbi vabimo vinske trgovce, gotilničarje, dolenske in belokranjske vinogradnike.

Na glinasti zemlji obrode dobro: pšenica, bob, detelja in oves. Če ni zelo težka, tudi ječmen in pesa. Glinasto zemljo je treba jeseni preorati in čez zimo pustiti v debelih (surovih) brazdah, da prezebe. Napačno jo je obdelovati, če je premokra. Samo jeseni jo smemo sprašiti, če je tudi vlažna.

Na ilovnati zemlji obrode pšenica, ječmen, detelja, pesa in druge okopavine. Jesenska praha ji ravno tako dobro dé, kakor glinasti zemlji.

Na peščeni zemlji vspeva dobro rž, krompir, oves, proso, ajda, turščica itd. Ker je peščena zemlja gorka, dozore v njej rastline hitreje.

Na vapneni zemlji vspevajo stročnice n. pr. fižol, grah, leča, bob, potem tudi detelja, posebno lucerna, ker potrebujejo te rastline največ vapna.

Na laporjevi zemlji obrode vsakovrstne rastline, posebno take, ki vspevajo za uspešno rast več vapna.

Gozdna črna zemlja je pripravna za zelenjavo in okopavine. Manj dobra je za žito, ker se nam na taki zemlji rado poleže, ker prebujno raste. Na rahli črnici trpita tudi strn in detelja pred mrazom.

Po svetu.

V Berlinu je bil velik kongres zdravnikov. Govorilo se je tudi o umrljivosti dojenčev. Mnogo govornikov-zdravnikov se je zavzelo za najnaravnejšo hranitev malih otrok, da matere same doje otroke. Pri otrocih, katere matere ne doje, je umrljivost dosti večja. Mnogi izmed nedojenih otrok postanejo slabiči. Nekateri matere tudi prehitro odstavijo otroke, kar se tudi kaznuje.

Parizanke večinoma ne doje svojih otrok, zato je umrljivost otrok v Parizu največja. Med obleganjem leta 1870. pa je zmanjkalo v mestu mleka in matere so bile primorane dojiti same. Takoj so otroci dobro uspeli, umrljivost se je zmanjšala od 33 % na 17 %. V istem času tudi dojlke iz francoskih pokrajin niso mogle v mesto, in glej, tudi v onem okraju, odkoder jih je prišlo največ v Pariz, se je zmanjšala umrljivost otrok.

Zdravje otrok v Berlinu. Žalosten je zdravstveni položaj otrok v velikih mestih! O tem naj govore številke. V Berlinu so 9% šoloobveznih otrok zavrnil, ker niso bili dovolj duševno in telesno razviti. Od sprejetih je 22% bolnih, slabičev je torej več kot eno četrtno otrok. Mnogi trpe na očeh, ušesih in v nosu, mnogi imajo kilo, jetiko, škrofulozo. Mnogi otroci v Berlinu so nesnažni, ušivi. Otrok, ki spe sami v svoji postelji, je po nekaterih okrajih le 6%.

106 letni samomorilec. V Satmaru na Ogrskem se je obesil 106 letni posestnik Baseka, ki je bil l. 1848 častnik pri domobrancih. Za uzrok samomora, navaja v pismu, da je že sit življenja.

Jajce, ženitni posredovalec. Po nenavadni poti poskušal je dobiti ženo mlad mož v Hog Baju v Južni Avstraliji. Mladi mož kupčuje z jajci, katere prodaja v daljne kraje. Prišlo mu je na misel, da bi se dalo na jajca lahko kaj napisati, sestavil je ženitno ponudbo ter okrasil vsako jajce z njo. Dobil je že mnogo odgovorov ter si bo lahko izbral nevesto.

Za kratek čas.

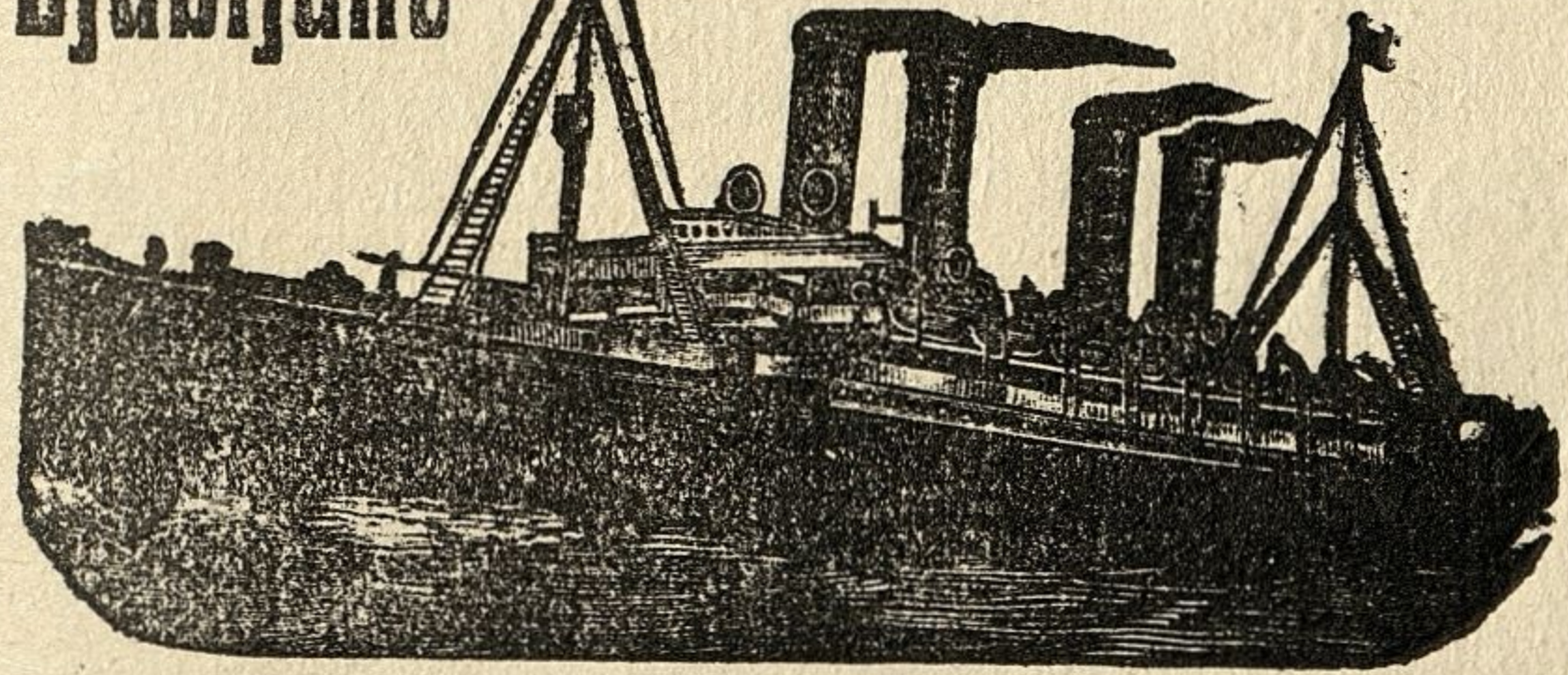
Dober opazovalec. Stric: „No, Francek, kaj pa delajo ata in mama? Francek: „Hvala, striček, sedaj se prav dobro razumeta.“

Pri občinski seji. Občinski svetovalec: „Kaj pa bo z našim starim policajem, saj komaj še lazi okrog?“ Župan: „Brez skrbi, sem mu že preskrbel novo službo, pri našem poštnem uradu bo raznašal brzojavke.“

Loterijske številke.

Trst, 12. oktobra	17	13	18	30	37
Praga, 17. oktobra	31	10	62	5	77

Iz Ljubljane v New-York

vozi se **najcenejše** s prekrasno opremljenimi **ekspresnimi parobrodi**, takozvanimi

== **cesarskimi brzoparniki** ==

Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm in Kaiser Wilhelm der Grosse, kateri so največji in najvarnejši na svetu.

Vožnja po morju traja samo 5 do 6 dni.

Zdatne ugodnosti dovoljujejo se večjim družbam. — Podrobna pojasnila in potrebni pouk da vsakomur nemudoma in brezplačno

EDVARD TAVČAR v Ljubljani

št. 35, Kolodvorske ulice št. 35,
nasproti stari Tišlerjevi gostilni.

• Kašelj. •

Kdor

ljubi svoje zdravje, ga odpravi.

5245 notarsko poverjenih spričeval dokazuje, kako zdravilne so

Kaiser-jeve prsne karamele

s 3 smrekami.

Zdravniško preizkušeno in priporočeno zoper **kašelj, hripavost, katar, zaslišenje, krčeviti in oslovski kašelj.** Zavoj 20 in 40 vin. Škatljica 80 vin.

Zalogo ima **I. Hus**, lekarnar v Vipavi.

IVAN JAX & sin v Ljubljani

Dunajska cesta 17

priporočata svojo bogato zalogo

šivalnih strojev,

voznih koles

in pisalnih strojev.

Pouk v šivanju in vezenju na stroje brezplačen.

Opeka - zidaki

so naprodaj

v poljubnih množinah

== v parni opekarni ==

Jos. Lavrenčič-a v Hrašah pri Postojni.

Zahtevajte cenike zastoj in poštne prosto.

Franc Čuden

najstarejša eksportna tvrdka na debelo in drobno.

== **Urar** ==

in trgovec zlatnine in srebrnine v LJUBLJANI.

Delničar prvih združenih tovarn ur »Union« v Bielu, Genovi in Glashütte.

Prvo notranjsko podjetje
za pokopavanje mrličev in
napravo mrtvaških odrov

Lastnik: v Postojni Lastnik:

Josip Inocente.

Velika zaloga **krasnih kovi-**
nastih in lesenih rakev
(trug) po nizkih cenah, kakor tudi
voščenih sveč in drugih po-
grebnih potrebščin.

Pri sodnji v Ilirski Bistrici vršila
se bo v sobi št. 4

v torek 22. t. m. dopoldne ob 9. uri
prostovoljna prodaja

dr. Ivanu Kladva v Kamniku lastne

žage na Topolcu ob vodi Reka
z vodno močjo in pripravo tudi za mlin in
zarečiških travnikov.

Dražbene pogoje je vpogledati pri bistriški
sodnji in pri lastniku.

Svetovnoznana

postojnska jama

je odprta vsak dan ob pol 11. uri dopoldne
in je izključno električno razsvetljena.

Od 1. marca do 31. oktobra je odprta tudi ob
pol 4. uri proti vstopnini K 5.— za osebo.

Ob nedeljah in praznikih pa le K 3.— za osebo.

MAKS ŠEBER

== v Postojni. ==

Akcidenčna tiskarna.

== Knjigoveznica. ==

Fotografični atelije.

~ ~ ~

Zaloga vsakovrstnih tiskovin

za županstva, krajne šolske svete, šolska
vodstva, posojilnice, mlekarne zadrage itd.

Izvršuje se po naročilu vsa
druga tiskarska dela

kakor n. pr. letna poročila, cenike, vabila k
veselicam in občnim zborom, programe, nazna-
nila o zarokah, porokah itd., parte liste, pisma
in kuverte z naslovi, posetnice, razglednice,
trgovska naznanila itd. itd.

Notranjska posojilnica v Postojni

registrovana zadruga z omejenim poročtvom.

Posluje vsak torek in petek od 9.—12. ure
== dopoldne. ==

☐ ☐ ☐

Obrestuje hranilne vloge po $4\frac{1}{2}\%$ brez odbitka rent-
nega davka, katerega plačuje sama.

Daje posojila proti vknjižbi po 5% in amortizaciji
najmanj 1%, na osebni kredit po 6%.

☐ ☐ ☐

Prošnje za posojila se sprejemajo le ob **torkih**,
posojila se izplačujejo le ob **petkih**.